Minister do spraw Równości

Katarzyna Kotula

Pani Małgorzata Kidawa-Błońska

Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

ePUAP Kancelarii Senatu: /Kancelaria_Senatu/SkrytkaESP

Szanowna Pani Marszałek!

Odpowiadając na oświadczenie sprawie stosowania w Polsce mowy nienawiści, skierowane przez senatora Adama Szejnfelda w dniu 27 grudnia 2023 r. skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska pod znakiem BPS/043-04-36/23, wyjaśniam, co następuje.

Mający na celu zdobycie popularności w skrajnym elektoracie eksces posła Grzegorza Brauna, który w dniu 12 grudnia 2023 r. użył gaśnicy do zakłócenia religijnej ceremonii zapalenia żydowskich świec chanukowych w budynku Sejmu RP, spotkał się z natychmiastowym i jednoznacznym potępieniem. Poseł Braun został przez marszałka Sejmu wykluczony z obrad, a następnie Prezydium Sejmu nałożyło karę utraty połowy uposażenia na trzy miesiące oraz całości diety na pół roku. W dniu 10 stycznia 2024 r. Komisja Etyki Poselskiej ukarała posła Grzegorza Brauna karą nagany.

Ponadto, Szef Kancelarii Sejmu złożył do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Jako posłanka obejmująca urząd Ministry do Spraw Równości protestowałam przeciwko zachowaniu posła Brauna, m.in. na platformie „X" już o godzinie 17:21, słowami „Poseł Grzegorz Braun przy użyciu gaśnicy, zgasił w budynku Sejmu, chanukową menorę. To czysty akt nienawiści i antysemityzmu, potwierdzony wypowiedzią posła z mównicy. W Sejmie tej kadencji, nie będzie miejsca na takie karygodne zachowania! Składam wniosek do prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 257 k.k oraz wniosek o ukaranie posła Konfederacji do Komisji Etyki Poselskiej. Zero tolerancji dla nienawiści, rasizmu i ksenofobii!"

Jeżeli zatem w ostatnich latach niektóre akty antysemityzmu, ksenofobii czy rasizmu spotykały się brakiem potępienia, jeśli nawet nie z milczącą aprobatą części osób zajmujących eksponowane stanowiska państwowe, to pierwsze posiedzenie Sejmu

+48226947545
sekretariat.mkk@kprm.gov.pl
https://www.gov.pl/web/premier

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

X kadencji stanowi ważną cezurę w podejściu władz publicznych do walki z przejawami dyskryminacji.

Niezależnie od oceny działań poprzednich ministrów, poddawanych jeszcze wszechstronnemu audytowi w poszczególnych resortach, wskazać należy, że przepisy chroniące życie, zdrowie, nietykalność cielesną i cześć osób należących do grup szczególnie narażonych na dyskryminację są realnie stosowane, a statystyka policyjna, dostępna na stronie internetowej https://statystyka.policja.pl/st/kodeks-karny wykazuje w kolejnych latach wzrost liczby prowadzonych postępowań dotyczących mowy i przestępstw z nienawiści. Przepisem martwym nie pozostaje również art. 55 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 102), statuujący pozakodeksowy *hate crime* kłamstwa oświęcimskiego ani art. 13 Konstytucji RP, zakazujący istnienia partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa – na jego podstawie Sąd Rejonowy w Brzegu w październiku 2009 r. zdelegalizował miejscową brygadę Obozu Narodowo-Radykalnego.

Wspomniane audyty wewnętrzne w ministerstwach mają w szczególności na celu zbadanie legalność, celowość i gospodarność wydatków w latach 2015-2023. W przypadku stwierdzenia naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub tym bardziej wspierania organizacji podejrzanych o terroryzm, konsekwencje finansowe, dyscyplinarne i karne wyciągane będą z całą surowością prawa. Równolegle do kontroli wewnętrznych, działania rządu wspierane będą przez Najwyższą Izbę Kontroli, odnowione prokuraturę i służby specjalne.

Instytucje publiczne przy przyznawaniu dotacji i subwencji związane są nie tylko konstytucyjnymi zasadami równego traktowania i niedyskryminacji, ale również Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej, których właściwa interpretacja daje rękojmię praworządności. Organizacje szerzące nienawiść nie mogą stać się beneficjentami środków krajowych i unijnych, gdyż nie spełniają warunków konkursowych, obejmujących przestrzeganie zasad horyzontalnych UE.

Odnosząc się do pytania Pana Senatora o inicjatywy prawne, pragnę poinformować, że Rząd w ostatnich dniach opracował projekt pozytywnego Stanowiska RP w odniesieniu do dokumentu Unii Europejskiej pt. „Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego i Rady: Europa zjednoczona przeciwko nienawiści" –JOIN(2023)51, w którym m.in. wzywa się Radę UE do szybkiego przyjęcia zmienionej dyrektywy o prawach ofiar, a także do podjęcia decyzji o rozszerzeniu określonego w art. 83 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej wykazu europrzestępstw o nawoływanie do nienawiści i przestępstwa z nienawiści, a także zrewidował stanowisko w odniesieniu do projektu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej – COM(2022)105, który w art. 10 penalizuje szerzenie nienawiści ze względu na płeć społeczno-kulturową („gender"). Zwalczaniu mowy nienawiści w świecie cyfrowym służy rozszerzenie od 22 czerwca 2023 r. definicji przemocy domowej na cyberprzemoc oraz stosowane bezpośrednio Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy

2000/31/WE (Akt o Usługach Cyfrowych), pozwalający na natychmiastowe blokowanie i usuwanie z sieci szkodliwych treści.

Ponadto, w Ministerstwie Sprawiedliwości trwają intensywne prace legislacyjne, których celem jest wprowadzenie sankcji karnej w odniesieniu do mowy nienawiści. Szczególny nacisk kładziony jest na rozszerzenie katalogu przesłanek dyskryminacyjnych o takie kryteria, jak wiek, niepełnosprawność, płeć, tożsamość płciowa oraz orientacja seksualna. Resort wiodący zakłada, że projekt ustawy dotyczącej penalizacji mowy nienawiści, uwzględniający wspomniane kryteria dyskryminacyjne, zostanie przedstawiony do rozpatrzenia przez Parlament w pierwszym kwartale 2024 roku.

Problematyka rozszerzenia katalogu grup chronionych przed nienawiścią dyskutowany jest również na forum Parlamentarnego Zespołu do spraw Równouprawnienia Społeczności LGBT+, do którego mam zaszczyt należeć i zaprosić Pana Senatora Adama Szejnfelda do włączenia się w jego prace.

Z wyrazami szacunku

Katarzyna Kotula

Ministra ds. Równości

/podpisano elektronicznie/

Kopia:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów,

Znak: DSP.INT.4613.1.2024

2. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

3. Minister Sprawiedliwości,

4. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji,

Minister Edukacji

Minister Nauki